

**АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН З ПСИХОЛОГІЇ: МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

**АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН З ПСИХОЛОГІЇ: МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ**

*для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за
спеціальністю 053 Психологія*

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2023**

УДК 159.9(079.1)

А 92

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(протокол №9 від 28.04.2023 р.)*

Рецензенти:

Мазяр О.В. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри соціальної та практичної

Мітіна С.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені І.В. Вернадського

Музичко Л.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології ДВНЗ «Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

А 92 Атестаційний екзамен з психології: методичні рекомендації до підготовки / **Уклад.:** К.П. Гавриловська, Ю.Ю. Дем'янчук, І.С. Загурська, Н.Ф. Портницька, Г.В. Пирог, О.М. Савиченко, Л.М. Фальковська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2023. 35 с.

Методичні рекомендації укладено відповідно до освітньо-професійної програми Психологія для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія.

Здобувачі можуть ознайомитися із загальними вимогами до атестаційного екзамену з психології.

Методичні рекомендації включають перелік теоретичних питань та перелік базових методик, вправ та технік, які включені до професійно-орієнтованих завдань. Також до кожного екзамену представлено приклад професійно-орієнтованого завдання, критерії оцінювання, а також список рекомендованих джерел та літератури.

УДК 159.9(079.1)

© Колектив авторів, 2023

© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2023

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Загальні вимоги до атестаційного екзамена з психології	5
Програма атестаційного екзамена з психології	7
Перелік розділів і тем.....	8
Приклад тестового завдання.....	19
Перелік базових методик, вправ та технік до атестаційного екзамена з психології.....	20
Особливості виконання професійно-орієнтованих завдань під час складання атестаційного екзамена з психології.....	23
Критерії оцінювання атестаційного екзамена з психології.....	24
Список рекомендованих джерел та літератури для підготовки до атестаційного екзамена з психології.....	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 053 Психологія включає складання атестаційного екзамена з психології відповідно до вимог освітньо-професійної програми та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: «Бакалавр психології. Психолог».

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Загальні вимоги до атестаційного екзамена з психології

Атестація здобувачів здійснюється відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України і освітньо-професійної програми.

До атестації допускаються ті студенти, які в повному обсязі виконали навчальний план та пройшли всі види практик.

Атестація проводиться за екзаменаційними білетами, складеними відповідно до програми атестації здобувачів вищої освіти.

Атестаційний екзамен з психології передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки випускників ЗВО.

Засобами оцінювання ступеня сформованості їх загальних та спеціальних компетентностей є теоретичні (питання, тести) та професійно-орієнтовані завдання, які є моделлю професійних ситуацій.

Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є модулі програм освітніх компонент, що формують систему компетентностей бакалавра психології і виносяться на державну атестацію.

Програма атестаційного екзамена з психології включає освітні компоненти, які охоплюють основні загальні та спеціальні компетентності та дозволяють оцінити програмні результати навчання здобувачів вищої освіти.

Програма атестаційного екзамена з психології затверджується в установленому порядку ЗВО.

1. Конкретна форма проведення атестаційного екзамена з психології встановлюється ЗВО самостійно.

2. Атестаційний екзамен з психології у письмовій формі може передбачати співбесіду з членами державної екзаменаційної комісії для уточнення рівня знань та ступеня сформованості професійної компетентності випускника. Перелік додаткових питань формується на основі програми атестаційного екзамена з психології, затвердженої в установленому порядку ЗВО.

3. Під час атестаційного екзамена з психології здобувач вищої освіти має продемонструвати засвоєння програмних результатів навчання та професійних компетентностей фахівця з психології, визначених освітньо-професійною програмою «Психологія».

4. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання правил і процедури проведення атестаційного екзамена з психології шляхом:

- уніфікації умов проведення та засобів оцінювання;
- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки здобувача вищої освіти до екзамена;
- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

Комплекс засобів оцінювання формується ЗВО самостійно і охоплює модулі Програми атестаційного екзамена з психології, затвердженої в установленому порядку ЗВО.

Програма атестаційного екзамена з психології ЗВО відтворює основні функціональні складові компетентнісної моделі бакалавра психології, відповідає принципам валідності, наукової насиченості, інформативності, є націленою на вирішення професійних завдань у сфері психологічної практики.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНА З ПСИХОЛОГІЇ

Програма атестаційного екзамена з психології розроблена для студентів ОП Психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія соціально-психологічного факультету.

Вона вміщує такі частини: тестові завдання, теоретичні питання з дисциплін «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Психодіагностика», «Основи психологічного консультування» (згідно освітньої програми та навчального плану) та професійно-орієнтоване завдання, яке узагальнює і систематизує теоретичні знання з перерахованих вище психологічних дисциплін і конкретизує їх в напрямку прикладного застосування.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9 Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК10. Здатність організовувати та проводити психологічне консультування.

СК13. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК14. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань, ілюструвати прикладами.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР19. Здійснювати підсумкову рефлексію виконання професійних завдань.

Загальна характеристика програми атестаційного екзамену із психології

Програма включає:

- I. Перелік розділів і тем.
- II. Критерії оцінювання знань та вмінь студентів.
- III. Список необхідної літератури. Перелік базових методик до курсу.
- IV. Особливості виконання професійно-орієнтованих завдань. Приклад професійно-орієнтованих завдань.

I. Перелік розділів і тем

Атестаційний екзамен із психології для здобувачів вищої освіти ОП Психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» передбачає оцінку знань та умінь здобувачів вищої освіти з освітніх компонент:

- загальна психологія;
- соціальна психологія;
- вікова психологія;
- психодіагностика;
- основи психологічного консультування.

«Загальна психологія»

1. **Предмет психології.** Визначення психології як науки: об'єкт та предмет вивчення. Розмежування наукової та побутової психології Історія психологічних вчень: вчення про душу, вчення про свідомість, наука про поведінку, наука про закономірності розвитку психіки. Поняття про психіку, основні функції. Основні форми прояви психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості та їх види.
2. **Загальна психологія в системі наук.** Структура сучасної психології. Галузі психології за критеріями конкретної діяльності, розвитку та взаємодії особистості та суспільства. Теоретичні та науково-практичні аспекти психології. Завдання сучасної психології. Розкриття принципів психології: детермінізм, єдність свідомості і діяльності, розвиток психіки і свідомості в діяльності, системно-структурний, відображення. Методи психології. Основні методи: експеримент та спостереження. Допоміжні методи: анкети, бесіда, інтерв'ю, психологічні тести, діагностичні методи, вивчення продуктів діяльності.
3. **Зв'язок психології з іншими науками.** Місце психології в системі наукового знання: зв'язок з природничими, гуманітарними та технічними науками. Зв'язок психології з медичними науками: медициною, психіатрією. Зв'язок психології з технічними науками. Використання методів математичної обробки для аналізу результатів психологічного дослідження. Зв'язок психології з гуманітарними науками: мовознавство, літературознавство, суспільствознавство, історія. Взаємозв'язок психології та педагогіки.
4. **Нейробіологічні та психофізіологічні механізми психіки.** Мозок і психіка. Рефлекторна природа психіки: психофізичні теорії психічного (вчення

Декарта, Сеченова); вчення Павлова про рефлекторну природу психічного: умовні та безумовні рефлекси; вчення про дві сигнальні системи. Закони вищої нервової діяльності: іррадіації та концентрації процесів збудження та гальмування, взаємної індукції збудження та гальмування. Закономірності формування динамічних стереотипів. Положення О.Р. Лурії про три блоки мозку і їх основні функції. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку.

5. **Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини.** Психіка і свідомість. Функції свідомості як вищого рівня психічного відображення Структура свідомості. Патологічні стани свідомості: пригнічення свідомості, затьмарення свідомості, кома. Проблема несвідомого в психології. Класифікація несвідомих психічних явищ.
6. **Будова та властивості нервової системи.** Будова, функції та види нейронів. Аферентні і еферентні нерви. Центральна нервова система: будова та функції спинного та головного мозку. Відділи кори головного мозку та їх роль у функціонуванні психіки.
7. **Загальна характеристика особистості.** Поняття особистості у психології. Розмежування понять „людина”, „індивід”, „особистість”, „суб’єкт”. „індивідуальність”. Співвідношення біологічного і соціального у структурі особистості. Структура особистості (за С.Л. Рубінштейном; К.К.Платоновим, А.В.Петровським). Активність особистості і її життєва позиція. Основні види активності особистості: адаптивна, неадаптивна, нормативна, наднормативна, над ситуативна. Усвідомлювані мотиви особистості: інтереси, переконання, світогляд. Психологічний зміст та види. Неусвідомлювані мотиви: установки, потяги.
8. **Самосвідомість особистості.** Самосвідомість особистості: функції, структура, розвиток. Категорія „Я” в психології. Я-концепція та образ Я. Самооцінка та рівень домагань особистості. Психологічний захист особистості. Механізми психологічного захисту. Активний та пасивний психологічний захист.
9. **Індивідуально-типологічні властивості особистості.** Поняття про темперамент. Історичний зміст термінології у вченні про темперамент. Вчення І.П. Павлова про типи вищої нервової діяльності. Зв’язок фізіологічного та психологічного в індивідуальних відмінностях людини. Основні властивості нервової системи: сила; врівноваженість; динамічність-рухливість, лабільність. Проблема полярності властивостей нервової системи. Зв’язок властивостей нервової системи зі здібностями. Психологічні характеристики типів темпераментів: реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість.
10. **Характер.** Поняття про характер. Структура характеру. Акцентуація рис характеру. Природні і соціальні передумови рис характеру. Формування характеру.
11. **Здібності.** Поняття про здібності: визначення здібностей; структура здібностей; загальні, спеціальні здібності. Кількісна і якісна характеристика здібностей. Природні передумови здібностей. Здібності і спадковість. Формування здібностей.
12. **Діяльність.** Активність і діяльність: потреба як джерело активності. Поняття про діяльність. Структура діяльності. Керування дією та контроль за нею.

Саморегуляція діяльності. Інтеріоризація та екстеріоризація діяльності. Освоєння діяльності: виникнення навичок, їх структура; взаємодія навичок; виникнення умінь; формування звичок; механізми оволодіння діяльністю. Основні види діяльності людини: ігрова, навчальна, трудова.

13. **Спілкування.** Поняття про спілкування. Комунікативна сторона спілкування: а) види комунікації; б) мовлення як процес спілкування за допомогою мови, його фізіологічні механізми; в) розвиток мовлення у дітей. Характеристика інтерактивної сторони спілкування. Перцептивна сторона спілкування. Психологічні механізми сприймання людини людиною. Спілкування і мовлення вчителя. Зворотній зв'язок у спілкуванні.
14. **Міжособові стосунки в групах.** Групи і їх класифікація. Команди і колективи. Диференціація в групах. Інтеграція в групах. Соціометричне дослідження міжособистісних стосунків у групах.
15. **Увага.** Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги: вчення І.П. Павлова, О.О. Ухтомського; сучасні дослідження фізіології уваги. Теорії уваги. Увага як регулятор психічної активності. Види і форми уваги. Структура (властивості) уваги. Когнітивні теорії уваги. Розвиток та виховання уваги.
16. **Відчуття.** Поняття про відчуття та сприймання, погляди на природу відчуттів. Рефлекторна природа відчуттів. Загальні властивості і закономірності відчуттів: а) якість, інтенсивність, тривалість відчуттів; б) пороги відчуттів; в) явище адаптації; явище синестезії і сенсibiliзації; г) компенсаторні можливості відчуттів.
17. **Сприймання.** Поняття сприймання у психології. Фізіологічні основи сприймання. Характерні особливості сприймання (предметність, цілісність, константність, узагальненість). Сприймання як дія. Спостереження і спостережливність: а) роль моторних компонентів у сприйманні; б) спостереження і умови його ефективності.
18. **Види відчуттів та сприймання.** Основні види відчуттів: екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні відчуття. Основні види сприймання за модальністю. Сприймання простору. Сприймання руху. Сприймання часу.
19. **Пам'ять.** Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Запам'ятовування і його види. Відтворення і його види. Уявлення пам'яті і їх особливості. Забування і збереження.
20. **Мислення.** Загальна характеристика мислення. Розумові дії та мислительні операції. Форми мислення. Процес засвоєння понять. Процес розв'язування задач. Мислення як прийняття рішень. Мислення та інтелект. Теорії інтелекту.
21. **Уява.** Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Фізіологічні особливості процесів уяви. Процес створення образів уяви: аглютинація, гіперболізація, акцентування, схематизація. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого.
22. **Індивідуальні особливості процесів пам'яті, мислення, уяви.** Індивідуальні особливості в процесах пам'яті. Типи пам'яті. Види мислення та його індивідуальні особливості. Якості розуму. Види уяви та її індивідуальні особливості.
23. **Емоції та почуття.** Поняття про почуття та їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи почуттів. Теорії емоцій та почуттів у психології: теорія В.Вундта; теорія Джеймса-Ланге; інформаційна

теорія П.В. Симонова. Основні форми переживання почуттів: емоційний фон; прості емоції; настрої; афект; стрес. Основні емоціональні стани та їх зовнішній вираз. Теорія К. Ізарда. Розвиток емоційної сфери. Почуття і особистість. Вищі почуття та їх види. Розвиток емоційної сфери.

24. **Вираження емоцій у людини та тварини.** Принципи аналізу виразних рухів людини та тварини. Виникнення виразних рухів у філогенезі: рухи, що мають вроджені передумови; рухи, що попередньо виконувалися довільно.
25. **Поняття про волю.** Поняття волю. Основні види дій людини: мимовільні, довільні, вольові. Структура вольового акту: простий вольовий акт; складний вольовий акт. Прийняття рішення. Формулювання наміру. Переборення перешкод. Вольове зусилля.

«Соціальна психологія»

1. **Соціальна психологія: предмет, завдання, місце у системі наукового знання.** Зв'язок соціальної психології з циклом психологічних та соціальних наук. Завдання соціальної психології.
2. **Становлення соціальної психології як самостійної науки.** Розробка соціально-психологічної проблематики у межах філософії. “Психологія народів”, “психологія мас”. Роль психоаналітичної теорії у становленні соціальної психології. Теорія “інстинктів соціальної поведінки”. Експериментально-прикладний етап у розвитку соціальної психології: класична теорія організації та управління; неокласична теорія організації та управління. Експериментальний етап у розвитку соціально-психологічної науки: дослідження соціальної фасилітації та соціальної взаємодії; роль “групової динаміки” К. Левіна у побудові емпіричної методичної бази соціальної психології. Розвиток соціальної психології: «радянський» період; внесок українських вчених у становлення соціальної психології.
3. **Методологічні та методичні основи соціальної психології.** Три рівні наукового пізнання; розробка програми соціально-психологічного дослідження; вимоги до отримуваної в ході дослідження інформації. Методичне забезпечення соціально-психологічних досліджень: методи вивчення соціально-психологічної реальності; методи активного соціально-психологічного навчання.
4. **Соціальна психологія у системі зарубіжного наукового знання.** Основні напрямки та теорії зарубіжної соціальної психології. Біхевіористичний напрям: класичні та неокласичні теорії (теорія оперантного наочіння Б.Скінера, соціально-когнітивна теорія А. Бандури. Когнітивний напрям в соціальній психології: структуралізм Ж. Піаже, теорія „соціальних уявлень /репрезентацій” С. Московічі та ін. Психоаналітичний напрям: соціально-психологічні теорії К.Юнга, Е.Еріксона, К.Хорні та ін. Гуманістичний напрям: соціально-психологічні ідеї А.Маслоу, К.Роджерса та ін. Соціально-екологічна теорія У.Бронфенбреннера. Школа групової динаміки: К.Левін, Л.Фестінгер. Соціометричний напрям (Д.Морено). Транзакційний напрям (Е.Берн, Е.Кетріл та ін.).
5. **Проблема спілкування у соціальній психології.** Функції спілкування у системі суспільних та міжособистісних стосунків. Поняття спілкування. Види

спілкування. Розвиток спілкування в онтогенезі. Стадії розвитку потреби у спілкуванні за М.І. Лісіною. Спілкування як форма активності особистості. Єдність спілкування та діяльності.

6. **Спілкування як обмін інформацією. Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування.** Спілкування як обмін інформацією: структура спілкування, поняття про комунікацію та її різновиди. Вербальні засоби комунікації (мова та мовлення); функції мови. Невербальні засоби комунікації. Інтерактивна сторона спілкування: типи взаємодії в процесі спілкування. Поняття соціальної перцепції: специфіка дослідження соціальної перцепції, механізми міжособистісного сприймання, зміст та ефекти міжособистісного сприймання.
7. **Психологічний вплив на особистість та групу у процесі спілкування.** Поняття психологічного впливу на особистість і групу у соціальній психології. Міжособистісний вплив та способи протистояння йому: психологічна конструктивність-неконструктивність впливу; види психологічного впливу та протистояння йому (за О.В.Сидоренко). Види масового психологічного впливу: зараження, умови появи паніки, навіювання і наслідування, мода і чутки.
8. **Соціально-психологічні особливості спілкування у конфліктних ситуаціях.** Конфлікт як ситуація зіткнення інтересів у спілкуванні. Конфлікти у міжособистісних відносинах, їх види та підходи до їх вивчення. Конкуренція, співробітництво, переговори, посередництво, арбітраж у взаєминах. Конфлікти та шляхи їх додання.
9. **Феномен групи з погляду соціальної психології.** Проблема групи в соціальній психології: поняття соціальної групи, її соціально-психологічні характеристики; класифікація груп. Загальна характеристика великих соціальних груп: основні характеристики великих соціальних груп; психологічні особливості етнічних груп. Соціально-психологічні особливості великих груп: великі організовані та стихійні групи.
10. **Мала група в контексті соціально-психологічного пізнання. Динамічні характеристики малої соціальної групи.** Поняття малої групи, її соціально-психологічні характеристики: основні підходи до дослідження малої групи у сучасній соціальній психології; класифікація малих груп; концепції і моделі розвитку малої групи. Динамічні процеси в малій групі: механізми розвитку (ідеосинкразійний кредит лідера; нормативний вплив меншості; внутрігруповий конфлікт; ефекти поляризації і зсуву до ризику); механізми стабілізації (конформність; сумісність і спрацьованість; згуртованість). Керівництво і лідерство у малих групах: особливості, теорії походження; стилі і типологія лідерства.
11. **Проблема прийняття групового рішення.** Індивідуальні та групові рішення. Аналіз якості групових рішень. Групові деформації. Етапи прийняття рішення. Нормативний вплив у групі: вплив норм групової більшості; вплив норм меншості.
12. **Проблема соціалізації особистості у соціальній психології.** Соціально-психологічна структура особистості; соціально-психологічні теорії особистості. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості: поняття „соціалізації особистості” у соціальній психології, його загальна характеристика; основні інститути та етапи соціалізації сучасної особистості;

механізми процесу соціалізації особистості. Особистість у системі групових відносин: специфіка входження особистості в групу; роль як реалізація статусу і позиції особистості.

13. **Сучасна соціальна психологія в контексті реальних потреб суспільства.** Загальна характеристика прикладної соціальної психології та основні напрямки застосування прикладної соціальної психології. Особливості спілкування в системі педагогічної взаємодії. Комунікативні бар'єри у спілкуванні.
14. **Особливості соціального розвитку сучасної особистості.** Механізми соціального розвитку особистості: єдність процесів наслідування, імітації та ідентифікації; статево-рольова типізація; соціальна оцінка бажаної моделі поведінки; конформність; негативізм. Стереотипи розуміння соціального розвитку людини: стереотип обмеженості віку соціального розвитку людини; стереотип абсолютизації дитинства; психологічний фаталізм; стереотип абсолютизації задатків та здібностей людини. Моделі соціального розвитку особистості: еволюційна модель; кризова (стрибокподібна) модель; модель трьох фаз; модель гетерохронного розвитку.

«Вікова психологія»

1. **Об'єкт і предмет, мета і завдання вікової психології.** Структура вікової психології. Значення В.П. Місце вікової психології в системі наук. Вік як основна категорія В.П. Методологічні засади вікової психології. Принципи В.П. Історія розвитку вікової психології.
2. **Методи вікової психології.** Класифікація методів Б.Г. Ананьєва. Характеристика специфічних методів вікової психології. Спостереження та експеримент як основні методи вікової психології. Порівняльний аналіз.
3. **Поняття про психічний розвиток.** Розвиток і формування. Діалектико-матеріалістичне вчення про психічний розвиток. Рушійні сили психічного розвитку. Суперечності психічного розвитку.
4. **Фактори психічного розвитку.** Роль спадковості та середовища у формуванні особистості. Принципи та закономірності психічного розвитку. Показники психічного розвитку.
5. **Кризи у розвитку особистості.** Характеристика вікових криз. Теорія рекапітуляції (С. Холл). Психодинамічний підхід (З. Фройд). Соціогенетичний підхід (Е. Еріксон). Когнітивний підхід (Ж. Піаже). Рівні та стадії морального розвитку дитини (за Л.Кольбергом). Персонологічний підхід (А. Маслоу, Г. Олпорт, К. Роджерс). Культурно-історичний підхід (Л.С. Виготський). Концепція Д.Б. Ельконіна
6. **Психологія пренатального розвитку. Особливості психічного розвитку немовляти.** Фаза новонародженості. Рефлекси та їх значення в житті людини. Криза новонародженості. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку немовляти. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Комплекс пожвавлення. Розвиток пізнавальних процесів і моторики у немовлят. Спілкування з дорослими та його вплив на розвиток дитини у віці немовляти.
7. **Особливості психічного розвитку в ранньому дитинстві.** Анатомо-фізіологічні передумови психічного розвитку в ранньому дитинстві. Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. Провідна діяльність у ранньому

дитинстві. Новоутворення. Прямоходіння та його значення для розвитку дитини раннього віку. Розвиток психічних процесів в ранньому дитинстві. Розвиток самосвідомості дітей раннього віку. Криза 3-х років.

8. **Теорії ігрової діяльності.** Вплив ігрової діяльності на розвиток дитини у дошкільному віці. Загальна характеристика сюжетно-рольової гри. Складові ігрової діяльності. Взаємостосунки дітей у грі.
9. **Особливості психічного розвитку в дошкільному віці.** Анатомо-фізіологічні передумови психічного розвитку в дошкільному віці. Особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільнят. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність дошкільників. Новоутворення, пізнавальний та розумовий розвиток дошкільника. Розвиток особистості дошкільника. Криза семи років. Психологічна готовність дитини до навчання у школі.
10. **Загальна характеристика розвитку молодшого школяра.** Анатомо-фізіологічні можливості молодшого школяра. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра. Провідна діяльність молодшого школяра. Розвиток самосвідомості молодшого школяра. Розвиток спонукальної сфери молодшого школяра.
11. **Особливості психічного розвитку в підлітковому віці.** Підліткова криза у різних психологічних теоріях. Криза підліткового віку. Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітків та її вплив на психічний розвиток. Формування особистості підлітка. Особливості взаємовідносин і спілкування підлітків з однолітками та дорослими. Розвиток пізнавальних процесів у підлітковому віці. Особливості учбової та трудової діяльності підлітків.
12. **Особливості психічного розвитку в юнацькому віці.** Особливості анатомо-фізіологічного розвитку у юнацькому віці. Розвиток самосвідомості і самооцінки юнаків. Особливості формування світогляду у юнацькому віці. Спілкування юнаків з дорослими та однолітками. Дружба і любов у юнацькому віці. Учіння, трудова діяльність та вибір професії у юнацькому віці.
13. **Особливості психічного розвитку в період ранньої дорослості.** Анатомо-фізіологічні особливості періоду ранньої дорослості. Розвиток психічних процесів у період дорослості. Психосоціальний розвиток у період дорослості (особистість, сім'я та робота; встановлення близьких стосунків; батьківство; професійний шлях). Періодизації та задачі розвитку у дорослих (Е. Еріксон, Д. Левінсон, Р. Гулд). Кризи віку дорослості.
14. **Особливості психічного розвитку у віці середньої дорослості.** Фізичний розвиток (психофізіологічні та морфо-функціональні зміни, клімакс та менопауза, сексуальність у середньому віці).
15. **Когнітивний розвиток в період середньої дорослості** (плинний та кристалізований інтелект, досвід та майстерність, зміна функцій інтелекту). Психосоціальний розвиток (задачі середнього віку, міжособистісні стосунки, зміни у професійній сфері).
16. **Особливості психічного розвитку у віці пізньої дорослості.** Сучасні уявлення про старіння. Теорії старіння. Анатомо-фізіологічні особливості людей літнього віку. Особливості психічних процесів людей літнього віку. Психосоціальний розвиток у літньому віці. Допомога людям літнього віку. Смерть і помирання: психологічні аспекти. Вплив соціальних установок на упереджене ставлення до людей літнього віку.

1. **Становлення психодіагностики як науки.** Передісторія психодіагностики. Формування психодіагностики як науки. Психологічне тестування. Дослідження з психофізики. Роботи Ф. Гальтона по вимірюванню індивідуальних відмінностей. Розумові тести Дж. Кеттела. Дослідження інтелекту А. Біне.
2. **Розвиток психодіагностики у ХХ столітті.** Розвиток психодіагностики з початку ХХ ст. до 1920-х рр. Криза у розвитку психодіагностики. Розвиток психодіагностики у 30-40 рр. Розвиток психодіагностики у 50-60 рр. Розвиток психодіагностики у 70-80 рр. Розвиток психодіагностики у 90-і рр. Розвиток психодіагностики в Україні.
3. **Психодіагностичний процес: теорія і практика.** Поняття психодіагностики. Предмет психодіагностики. Структура психодіагностики. Клінічна, професійна та освітня психодіагностика. Психодіагностичне обстеження. Види психодіагностичних ситуацій. Зв'язок психодіагностики з іншими науками.
4. **Психодіагностичний метод.** Об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний діагностичні підходи. Тест як основний інструмент психодіагностики. Класифікація тестів. Адаптація зарубіжних тестів. Норми тестові. Область застосування тесту.
5. **Основні етапи психодіагностичного процесу.** Етап збору даних. Етап переробки та інтерпретації даних. Етап прийняття рішення. Етичні аспекти психодіагностичного дослідження. Психологічний діагноз. Діагностика рис особистості та «вимірювана індивідуальність».
6. **Психометричні засади психодіагностики.** Основні етапи конструювання тесту. Специфікація тесту. Розробка завдань та оформлення тесту. Проведення пілотажного дослідження. Індекс складності та індекс ефективності завдань.
7. **Надійність психодіагностичних методик.** Коефіцієнт надійності. Методи визначення надійності. Надійність ретестова. Надійність паралельних форм. Надійність частин тесту.
8. **Валідність методики.** Валідність очевидна. Валідність емпірична. Валідність змістовна. Валідність критеріальна. Критерії валідизації. Валідність поточна та прогностична. Валідність конструктивна. Валідність диференційна. Валідність інкрементна. Валідність конкурентна.
9. **Стандартизація тестів.** Процедури нормування та центрування. Оцінки первинні. Оцінки шкальні.
10. **Загальна характеристика тестів інтелекту.** Інтелект. Основні підходи до визначення інтелекту. Структура інтелекту. Монофакторні та мультифакторні теорії інтелекту. Загальна характеристика тестів інтелекту. Історія розвитку тестів інтелекту. Тести Ф. Гальтона та Дж. Кеттела. Шкали інтелекту Біне-Сімона та Станфорд-Біне. Культурно-вільні тести інтелекту. Коефіцієнти інтелекту IQ-показник відносний та IQ-показник стандартний.
11. **Конструювання тестів інтелекту.** Розробка інструкції для тестів інтелекту. Аналогії. Послідовності. Виключення зайвого. Завдання з кількома варіантами

відповіді. Альтернативні завдання. Завдання на встановлення відповідності. Завдання з обмеженням на відповіді та завдання з вільними відповідями. Впорядкування завдань тесту інтелекту.

12. **Тести інтелекту Д. Векслера.** Шкали інтелекту Д. Векслера. Шкала інтелекту для дорослих. Шкала інтелекту для дітей. Характеристика субтестів шкали інтелекту для дітей. Вербальний інтелектуальний показник, невербальний інтелектуальний показник, загальний інтелектуальний показник.
13. **Особистісні опитувальники як метод дослідження.** Загальна характеристика особистісних опитувальників. Історія розвитку особистісних опитувальників. Класифікація особистісних опитувальників. Проблеми конструювання та використання особистісних опитувальників. Типи завдань особистісних опитувальників.
14. **Особистісні опитувальники рис.** Особистісні опитувальники Р.Б. Кеттелла. Типологічні особистісні опитувальники. Особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка. Опитувальник Х. Шмішека для діагностики типів акцентуацій характеру та темпераменту.
15. **Загальна характеристика проєктивних методик.** Історія проєктивного підходу. Тест вільних асоціацій К.Г. Юнга. Тест чорнильних плям Г. Роршаха. Обґрунтування проєктивного підходу у роботах Л. Френка. Загальна характеристика проєктивних методик. Класифікація проєктивних методик.
16. **Проекція як психологічний феномен.** Види проєкції. Класифікація видів проєкції Д. Холмса. Теоретичне обґрунтування проєктивного підходу у зарубіжній та вітчизняній психології. Переваги та проблеми використання проєктивних методик.
17. **Тематичний аперцептивний тест.** Характеристика стимульного матеріалу. Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Показники аналізу результатів дослідження. Теоретичне підґрунтя тематичного аперцептивного тесту.
18. **Дитячий аперцептивний тест.** Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Показники аналізу та інтерпретації результатів.
19. **Метод «Малюнок сім'ї».** Історія розвитку методу «Малюнок сім'ї». Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Інтерпретація результатів дослідження за Г.Т. Хоментausкасoм. Модифікація Л. Кормана. «Кінетичний малюнок сім'ї» Р. Бернса.
20. **Метод «Незакінчені речення».** Процедура проведення дослідження та аналізу результатів. Модифікація методики для підлітків та старших школярів.

«Основи психологічного консультування»

1. **Індивідуальне консультування як вид психологічної допомоги.** Цілі і завдання психологічного консультування в межах різних психологічних напрямків. Умови та механізми психологічного впливу в консультативній роботі. Ефективність консультативного процесу. Етичні принципи консультування. Відповідальність психолога-консультанта.

2. **Організація консультативної взаємодії.** Структура консультативного процесу (Р.Мей, А.Айві, Г.Абрамова, П.П.Горностай, С.В.Васьківська). Налагодження ефективного контакту. Типи взаємодії консультанта і клієнта (за В.Є.Василюком). Консультативні стосунки та розподіл відповідальності. Принципи надання психологічної допомоги.
3. **Контакт у консультуванні та робота зі скаргою.** Укладання психотерапевтичного контракту. Критерії хорошого контракту. Вартість психологічних послуг як чинник ефективності консультативного процесу. Скарга клієнта та формулювання психологічної проблеми. Запит як очікуваний результат консультування.
4. **Техніки консультативного інтерв'ю.** Завдання діагностичного інтерв'ю. Ідентифікація проблеми. Роль консультативної гіпотези у процесі консультування. Техніки прояснення інформації. Техніки та категорії запитань. Техніки відображення. Фокусування переживань. Відображення значень.
5. **Психологічні техніки впливу на клієнта.** Фокусування інформації. Зворотній зв'язок. Відображення змісту: перефразування, узагальнення, інтерпретація та конфронтація. Стратегії подолання опору та переносу Навіювання. Директивні форми впливу консультанта. Рефреймінг у психологічному консультуванні. Переконавання. Навіювання. Сократівський діалог.
6. **Особливості завершення консультативної взаємодії.** Функції та завдання завершення процесу консультування. Причини та індикатори природного завершення консультативних стосунків. Процес завершення консультативної взаємодії. Проблеми пов'язані із завершенням процесу консультування: передчасне завершення, опір завершенню.
7. **Психодраматичний підхід у консультуванні.** Поняття психодрами. Засоби психодрами та рівні особистісних змін. Позиція консультанта в психодраматичному процесі. Основні техніки психодрами. Використання технік монодрами в індивідуальному консультуванні.
8. **Психологічне консультування у позитум-підході.** Поняття позитивного крос-культурного підходу у консультуванні. Принципи позитивного підходу у консультуванні: надії, балансу та гармонізації, самопомоги. Основні методи позитивної терапії.
9. **Психологічне консультування у позитум-підході.** Основні положення когнітивно-поведінкового напрямку у консультуванні. Базові поняття когнітивно-поведінкового підходу у консультуванні. Основні техніки КПТ. Схема консультування в когнітивно-поведінковому підході.
10. **Психотерапія в системі сучасної психології.** Місце психотерапії у системі психічного здоров'я. Професійна підготовка психотерапевта: компетентність та кваліфікація. Професійна етика та відповідальність психотерапевта. Особливості взаємодії психотерапевта та клієнта. Базові принципи психотерапії. Емпіричний підхід у психотерапії. Наукові дослідження та дослідницькі практики клієнтом. Системний принцип в описі випадку та плануванні роботи.
11. **Надання психотерапевтичних послуг в межах різних психологічних**

підходів. Психоаналіз: класичні підходи та сучасна практика. Терапевтичні можливості та основні техніки. Основи транзактного аналізу. Когнітивно-поведінкова терапія. біхевіористична психотерапія, раціонально-емотивна терапія А. Елліса, когнітивна психотерапія А. Бека. Сучасні тенденції в КПТ. Екзистенційно-гуманістичні моделі в психотерапії. Рольові підходи в психотерапії. Основи позитивної психотерапії.

12. **Психотерапевтична допомога при психічних розладах.** Тривожний розлад в практиці психотерапевтичної допомоги: критерії діагностики та моделі допомоги. Робота психотерапевта зі страхами. Психотерапія депресивних розладах: діагностика та психотерапія. Обсесивно-компульсивний розлад: критерії діагностики та моделі допомоги. Робота психотерапевта з панічними атаками.
13. **Психотерапевтична допомога при поведінкових та емоційних проблемах .** Соматичні розлади: критерії діагностики та моделі допомоги. Робота психотерапевта з розладами харчової поведінки. Розлади сну. Розлади регуляції емоцій та залежності у психотерапії. Допомога в стресових станах: ПТСР, переживання горя, насильство.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Здобувачам вищої освіти під час складання атестаційного екзамена з психології пропонується виконати 10 тестових завдань. Кожне тестове завдання містить одну правильну відповідь серед запропонованих.

Приклад тестового завдання

Які види тестів набули поширення першими?

- а) тести характеру
- б) тести мотиваційної сфери особистості
- в) проективні методики
- г) тести цінностей особистості
- д) тести інтелекту

**ПЕРЕЛІК БАЗОВИХ МЕТОДИК, ВПРАВ ТА ТЕХНІК ДО
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНА З ПСИХОЛОГІЇ**

Назва освітньої компоненти	Назва методик, вправ, технік	Джерело/посилання
Загальна психологія	Соціометрія Дж.Морено	Музика О.О. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Загальна психологія» / Метод соціометрії Я.Л. Морено // Професійно-орієнтовані завдання з психології: Навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 3-те вид., перероб. і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – С. 24-29. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2853/1/O_Muzyka_RNP_KP.pdf
Соціальна психологія	Опитувальник Т. Лірі (в адаптації Л.М. Собчик)	Шмиглюк О.Г. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Соціальна психологія» // Методичні рекомендації до навчальної дисципліни «Соціальна психологія» / Л.М. Фальковська, О.Г Шмиглюк, Житомир 2017. С. 77-101. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/30722/1/%D0%A4%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_2017-18%20%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9.pdf
Вікова психологія	«Шкала оцінки психічного розвитку дитини В.Манової-	Никончук Н.О. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Вікова психологія» // Професійно-орієнтовані завдання з психології:

	Томової» (від 4 до 52 тижнів, від 1 до 3 років)	<p>Навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – С. 52-77.</p> <p>Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/21172/1/%D0%9D%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf</p>
Психодіагностика	<ul style="list-style-type: none"> – Шкала інтелекту Векслера для дітей – Особистісний опитувальник Шмішека – Метод «Малюнок сім'ї» – Метод незавершених речень 	<ul style="list-style-type: none"> – Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 464 с. – Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2016. 219 с. – Майстренко Т.М. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Психодіагностика». Професійно-орієнтовані завдання з психології: Навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. С. 360-370. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/21171/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf – Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Київ: «Слово», 2012. 464 с. – Практикум з психодіагностики /Укладачі: Музика О. О., Остринська В.М., Остринський В.В. Житомир, 2000. – Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 246 с.

<p>Основи психологічного консультування</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Техніка «Балансна модель» – Техніка «Вирішення проблем» – Техніка «Заміна ролей» 	<ul style="list-style-type: none"> – Основи позитивної психотерапії. Первинне інтерв'ю: Методичний посібник. / В.І. Карікаш, Н.А. Босовська, Ю.Є.Кравченко, С.О. Кириченко. Черкаси: Укр. ін-т позит. крос-культур. психотерапії і менеджменту, 2013. С. 19-23. – Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж Вступ у конітивно-поведінкову терапію. – Львів: Свічадо, 2014. – 420 с. Режим доступу: https://shumskyi.pro/tpost/zd0lzzmo81-tehnka-virshennya-problem – Руководство по психодраме / Под редакцией М.Карп, П.Холмса и К.Б. Таувон / Пер. с англ. О.П. Прокоповой; под. ред.. П.П. Горностая. Київ: Изд. П.Горностай, 2013. С. 244-254. Режим доступу: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/14046/1/Psychodrama%202020.pdf
	<ul style="list-style-type: none"> – Техніка «СТЕВ-аналіз» – Техніка «Модель наслідування» – Техніка «Перевирішення» 	<ul style="list-style-type: none"> – Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж Вступ у конітивно-поведінкову терапію. Львів: Свічадо, 2014. 420 с. Режим доступу: https://edu.mh4u.in.ua/wp-content/uploads/2020/04/Web_2_Resilience.pdf – Основи позитивної психотерапії. Первинне інтерв'ю: Методичний посібник. / В.І. Карікаш, Н.А. Босовська, Ю.Є.Кравченко, С.О. Кириченко. Черкаси: Укр. ін-т позит. крос-культур. психотерапії і менеджменту, 2013. С. 24-28. – Стюарт Й., Джойнс В. Основи ТА: Транзакційний аналіз. Київ: ФАДА, ЛТД, 2002. 393с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС СКЛАДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНА З ПСИХОЛОГІЇ

Виконуючи професійно-орієнтовані завдання потрібно керуватися загальним алгоритмом роботи над такого типу завданнями. Алгоритм описаний у джерелі:

Музика О.Л. Професійно-орієнтовані завдання у системі підготовки студентів-психологів // Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. (Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист № 1.4/17-Г-3165 від 28.09.2010 року)– 3-тє вид., перероб. і доп. Житомир: Видво ЖДУ ім. І.Франка, 2010. С. 9-23.

Режим доступу:

http://eprints.zu.edu.ua/4542/1/%D0%9E_%D0%9B_%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0_1_%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB.pdf

Приклад професійно-орієнтованого завдання

Клієнтський запит:

Ви працюєте практичним психологом в одній зі шкіл. До Вас звернувся класний керівник 6-го класу з проханням допомогти розібратися у міжособових стосунках учнів у класі. Класний керівник повідомив: «Мене турбує, що учні мого класу не згуртовані між собою. Вони якимось поділилися на декілька підгрупок. Між собою не можуть порозумітися, нічого разом не хочуть робити. Проблеми виникають навіть тоді, коли я прошу одного учня чи ученицю передати інформацію іншим, то з'ясовується, що лише частина класу цю інформацію отримує. Складно включити дітей до якогось спільного завдання. Так дуже важко працювати. Хочу розібратися з причинами такої поведінки учнів та зрозуміти, як цю ситуацію можна покращити».

Обов'язкова програма при виконанні завдання

1. Довизначте проблему з використанням базових психологічних категорій, понять та термінів. Опишіть роботу з проблемою у формі первинної бесіди з класним керівником.

2. Здійсніть підбір та аналіз літератури з проблеми, сформулюйте реалістичні очікування у класного керівника.

3. Побудуйте соціоматрицю та соціограму; визначте соціометричних лідерів та їх взаєностосунки між собою та з учнями класу. Розробіть систему рекомендацій, які допоможуть класному керівнику організувати роботу в класі.

4. Здійсніть самоаналіз та підсумкову рефлексію виконаного Вами професійно-орієнтованого завдання. Складіть програму саморозвитку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНА З ПСИХОЛОГІЇ

Тип завдань	Вага одного завдання (у балах)	Кількість завдань	Сума балів
Тестові завдання	2	10	20
Теоретичне питання	30	1	30
Професійно-орієнтоване завдання	50	1	50
Всього:			100

Критерії оцінювання теоретичного питання

0-9 балів	<ul style="list-style-type: none"> Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
10-16 балів	<ul style="list-style-type: none"> Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
17-23 бали	<ul style="list-style-type: none"> Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
24-30 балів	<ul style="list-style-type: none"> Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.

Критерії оцінювання професійно-орієнтованого завдання

46-50 балів	<ul style="list-style-type: none"> Проблема сформульована із використанням психологічних категорій в межах специфіки завдання. У форматі діалогу продемонстровано вміння налагоджувати контакт із клієнтом, укладати психологічний контакт, доречно використовувати техніки проведення первинного інтерв'ю. Визначено напрямки практичної роботи з обґрунтуванням. Найвний аналіз власного досвіду виконання подібних завдань, що охоплює всі модулі і теми реально вивчених дисциплін. У переліку літератури акцентується увага на аналізі фахової, вузькоспеціалізованої літератури, періодичних видань та інтернет-джерел із вказаної проблеми. План виконання завдання відображає всі необхідні етапи роботи,
--------------------	---

	<p>використані методи і процедури.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В описі проблемних моментів наявні вказівки на можливі причини їх виникнення, представлений опис можливостей їх уникнення. • Бланки дослідження адаптовані до специфіки завдання, їх кількість відповідає запиту, наявна правильно заповнена зведена таблиця. • Процедура проведення дослідження дотримана. Дослідження проведене правильно, без помилок. • Кількісна та якісна обробка результатів виконані правильно та за усіма показниками. • Представлена інтерпретація результатів є вичерпною. • Програма надання психологічної допомоги включає консультативної бесіди, тренінгу із використанням технік, методик психотерапевтичної роботи. Продемонстровано уміння представляти результати дослідження клієнту, надавати психологічну підтримку. • Самоаналіз містить підсумкову рефлексію позитивних моментів і програму саморозвитку, яка передбачає виявлення основних труднощів під час виконання завдань, план заходів і критеріїв саморозвитку.
<p>41-45 балів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проблема сформульована із використанням психологічних категорій в межах специфіки завдання. У форматі діалогу продемонстровано уміння налагоджувати контакт із клієнтом, укладати психологічний контакт. • Визначено напрямки практичної роботи з обґрунтуванням. • Наявний аналіз власного досвіду виконання подібних завдань, що охоплює всі модулі і теми реально вивчених дисциплін. • У переліку літератури представлені не лише підручники, посібники і словники, але й фахова, вузькоспеціалізована література із вказівкою на основні тези, що стосуються проблеми. • План виконання завдання відображає всі необхідні етапи роботи, використані методи і процедури. • В описі проблемних моментів наявні вказівки на можливі причини їх виникнення, представлений опис можливостей їх уникнення. • Бланки дослідження адаптовані до специфіки завдання, їх кількість відповідає запиту, наявна правильно заповнена зведена таблиця. • Процедура проведення дослідження дотримана. Дослідження проведене правильно, без помилок. • Кількісна та якісна обробка результатів виконані правильно та за усіма показниками. • Представлена інтерпретація результатів є вичерпною.

	<ul style="list-style-type: none"> • Програма надання психологічної допомоги включає консультативної бесіди, тренінгу із використанням технік, методик психотерапевтичної роботи. • Самоаналіз містить підсумкову рефлексію позитивних моментів і програму саморозвитку, яка передбачає виявлення основних труднощів під час виконання завдань і пали ахаодів для саморозвитку. • Завдання оформлено відповідно до вимог.
36-40 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Проблема сформульована із використанням основних психологічних категорій в межах специфіки завдання. • Визначено напрямки практичної роботи з обґрунтуванням. • Наявний аналіз власного досвіду виконання подібних завдань, що охоплює всі модулі реально вивчених дисциплін. • У переліку літератури представлені підручники і посібники і словники, основні тези яких прив'язані до завдання. Використання фахової та періодичної літератури є обмеженим. • План виконання завдання відображає всі необхідні етапи роботи без вказівки на ресурси. • В описі проблемних моментів наявні вказівки на можливі причини їх виникнення, але відсутній опис можливостей їх уникнення. • Бланки дослідження адаптовані до специфіки завдання, їх кількість відповідає запиту, зведена таблиця заповнена з окремими помилками. • Процедура проведення дослідження дотримана. • Кількісна та якісна обробка результатів виконані правильно та за усіма показниками. • Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, визначено закономірності та тенденції його розвитку. • Опис підсумкового етапу в цілому відображає результати досліджень. • Зміст та форми психологічної допомоги представлені неповно, хоча наявні тези консультації. • Самоаналіз неповний. Програма саморозвитку частково відображає специфіку завдання. • У тексті є незначні стилістичні та граматичні помилки. • Завдання оформлено відповідно до вимог.
31-35 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Проблема сформульована із використанням основних психологічних категорій безвідносно до специфіки завдання. • Визначено напрямки практичної роботи з обґрунтуванням. • Наявний аналіз власного досвіду виконання подібних завдань, але він не охоплює всі модулі реально вивчених дисциплін. • У переліку літератури представлені здебільшого підручники і

	<p>посібники, основні тези яких прив'язані до завдання.</p> <ul style="list-style-type: none"> • План виконання завдання є фрагментарним і відображає всі необхідні етапи роботи без вказівки на ресурси. • В описі проблемних моментів відсутні вказівки на можливі причини їх виникнення. • Бланки дослідження не адаптовані до специфіки завдання, їх кількість відповідає запиту, зведена таблиця заповнена з окремими помилками. • Процедура проведення дослідження дотримана. Є помилки у процедурі проведення дослідження, які не вплинули на результати. • Є поверхневий протокол дослідження, заповнений власноруч дослідником. • Кількісна та якісна обробка результатів виконані правильно, але поверхово. • Зроблено інтерпретацію результатів, яка є розширеним варіантом якісного аналізу. • Опис підсумкового етапу не презентує повною мірою результати досліджень. • Зміст та форми психологічної допомоги представлені неповно. • Самоаналіз неповний. Програма саморозвитку не прив'язана до специфіки завдання. • У тексті є незначні стилістичні та граматичні помилки. • Завдання оформлено відповідно до вимог.
<p>26-30 балів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проблема сформульована із використанням основних психологічних категорій безвідносно до специфіки завдання. • Визначено напрямки практичної роботи без обґрунтування. • Наявний аналіз власного досвіду виконання подібних завдань, але він не охоплює всі реально вивчені дисципліни. • У переліку літератури представлені здебільшого підручники і посібники, основні тези яких слабо прив'язані до завдання. • План виконання завдання є фрагментарним і відображає лише очевидно необхідні етапи без вказівки на ресурси. • Проблемні моменти не передбачені. • Бланки дослідження не адаптовані до специфіки завдання, їх кількість не відповідає запиту, зведена таблиця заповнена помилково. • Процедура проведення дослідження дотримана. Є помилки у процедурі, які не вплинули на результати. • Є поверхневий протокол дослідження, заповнений власноруч дослідником. • Кількісна та якісна обробка результатів виконані правильно, але поверхнево. • Зроблено інтерпретацію результатів, яка є повторенням якісного

	<p>аналізу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опис підсумкового етапу не презентує повною мірою результати досліджень. • Зміст та форми психологічної допомоги представлені некоректно або неповно. • Самоаналіз неповний. Програма саморозвитку відсутня. • У тексті є незначні стилістичні та граматичні помилки. • Завдання оформлено відповідно до вимог.
0-25 балів	Є помилки у процедурі проведення, які вплинули на результат дослідження.
Додатково до 10 балів	Можуть бути нараховані за: Використання програм Intel: Power Point (для створення мультимедійних презентацій), McExcel (для створення таблиць, діаграм та графіків), Statistika (для здійснення статистичної обробки результатів, створення таблиць, графіків тощо).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНА З ПСИХОЛОГІЇ

«Загальна психологія»

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катерина фон Заальфельд; Наук. ред. пер. В.О.Васютинський / Г. Бенеш. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.
2. Варій, М. Й.. Основи психології і педагогіки / М.Й. Варій, В.Л. Ортинський ; Національний університет «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017 . 547 с.
3. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
4. Загальна психологія. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Підручник. Київ: Каравела, 2017. 464 с.
5. Загальна психологія [текст]: підручник. / В. П. Москалець. Київ. Ліра-К., 2020. 564 с.
6. Ільїна Н.М, Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2017. 352 с.
7. Мирончук М.А. Психология познавательных процессов. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 138 с.
8. Павелків Р.В.. Загальна психологія. Підручник. Київ: Кондор, 2009. 576 с.
9. Психологічний словник / За ред. В.І.Войтка. Київ: Вища школа, 1982.
10. Психологія /За ред. Г.С.Костюка. Київ: Рад.школа, 1968. 572 с.
11. Психологія /За ред.Ю.Л.Трофімова. Київ: Либідь, 2001. 558 с.
12. Робоча програма вивчення освітньої компоненти «Загальна психологія» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Розробник: Н.Ф. Портницька. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2022. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/WorkProgram/366/f2hrtwrz.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
13. Савчин М. Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.

«Соціальна психологія»

1. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с..
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. У 2 книгах. Книга 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ : Видавництво 21. 2010. 464 с.
3. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. У 2 книгах. Книга 2. Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Київ : Видавництво 21. 2010. 464 с.
4. Основи соціальної психології : навч. посіб. / О. А. Донченко та ін. ; за заг. ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Міленіум, 2008. 495 с.

5. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П.П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
6. Поліщук В. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення), Навчально-методичний посібник. Вид-во: Університетська книга, Суми, 2019. 217 с.
7. Професійно-орієнтовані завдання з психології [Текст] : навч. посіб. / В. В. Горбунова [та ін.] ; за ред. О. Л. Музики ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, Соц.-психол. ф-т, Каф. соц. та практ. психології. - [3-є вид., переробл. і допов.]. - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 565 с.
8. Робоча програма вивчення освітньої компоненти «Соціальна психологія» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Розробники: К.П. Гавриловська, Л.М. Фальковська. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2021. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/WorkProgram/351/tkhfig.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
9. Соціальна психологія. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В., та ін. Соціальна психологія. Вид-во : Львівська політехніка. 2019. 352 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

«Вікова психологія»

1. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Скрипченко, Л. В. Долинська [та ін.]. Вид. 2-е, допов. Київ : Каравела, 2012. 400 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. /О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчу та ін. Київ: Просвіта, 2001. 416 с.
3. Долинська Л.В., Співак Л.М. Геронтопсихологія: Практикум. Хрестоматія: Навч. посібн. Київ: Каравела, 2012. 240 с.
4. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : Навчальний посібник/С.Б. Кузікова. 2-ге видання, перероблене, доповнене. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с.
5. Павелків Р. В. Вікова психологія [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Павелків. Київ : Кондор, 2011. 469 с.
6. Павелків Р.В., Харченко Є.М. Геронтологія: медико-біологічні та соціально-психологічні аспекти старіння. Київ: ТОВ "Центр навчальної літератури", 2020. 476 с.
7. Партико Т. Б. Геронтопсихологія: навчально-методичний посібник. Львів, 2012. 136 с.
8. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник /. В. М.

Поліщук. – Вид. 3 тє, виправ. Суми : Університетська книга, 2010. 352 с.

9. Поліщук В.М. Вікові кризи в підлітковому і юнацькому віці: базові симптомокомплекси: [монографія] / Валерій Поліщук. Суми : Університетська книга, 2019. 478 с.
Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/241045093.pdf>
10. Професійно-орієнтовані завдання з психології [Текст] : навч. посіб. / В. В. Горбунова [та ін.]; за ред. О. Л. Музики ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, Соц.-психол. ф-т, Каф. соц. та практ. психології. [3-є вид., переробл. і допов.]. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 565 с.
11. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум / Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Київ: Каравела, 2012. 448 с.
12. Робоча програма вивчення освітньої компоненти «Вікова психологія» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Розробники: О.М. Савиченко, Ю.Ю. Дем'янчук. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2020. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/WorkProgram/353/vp3pzo.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
13. Сергєєнкова О.П. Вікова психологія: навч. посіб. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури». 2012. 384 с.
14. Таємна опора: емоційний зв'язок у житті дитини / Дюдмила Петрановська, пер. з рос. О.Рибки. Харків: Віват, 2021. 224 с.

«Психодіагностика»

1. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. 296 с.
2. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 464 с.
3. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2016. 219 с.
4. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. посібник. Київ: Ельга: Ніка-Центр, 2010. 400 с.
5. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Київ: «Слово», 2012. 464 с.
6. Практикум з психодіагностики /Укладачі: Музика О. О., Остринська В.М., Остринський В.В. Житомир, 2000.
7. Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. Житомир: Видво ЖДУ ім. І.Франка, 2010.
8. Робоча програма вивчення освітньої компоненти «Психодіагностика» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Розробники: Г.В. Пирог, А.Л. Весельська. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2021. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/WorkProgram/197/wl64d4.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).

9. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом. Дніпро: Вид-во ДНУ, 2018. 448 с.
10. Скребець В.О. Основи психодіагностики: Навч. посіб. К.: Слово, 2007. 192 с.
11. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. К Київ: Главник, 2016. 144 с.
12. Туриніна О. Л. Практикум з психології : Навч. посіб. Київ: МАУП, 2007.
13. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 246 с.
14. Kaur, P., & Sharma, M. (2019). Diagnosis of human psychological disorders using supervised learning and nature-inspired computing techniques: a meta-analysis. *Journal of medical systems*, 43(7), 1-30.
15. Kohli, N., Koran, J., & Henn, L. (2015). Relationships among classical test theory and item response theory frameworks via factor analytic models. *Educational and psychological measurement*, 75(3), 389–405.
16. Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2016). On the relationship between classical test theory and item response theory: From one to the other and back. *Educational and psychological measurement*, 76(2), 325–338.
17. Rupp, A. A., Templin, J. L., & Henson, R. A. (2010). *Diagnostic measurement: Theory, methods, and applications*. New York: Guilford Press.

«Основи психологічного консультування»

1. Арнц А., Якоб Г. Схема-терапия: модель роботи з частками. Львів: Свічадо, 2014. 264 с.
2. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. 2-ге вид. Київ: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
3. Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Д. Вступ у когнітивно-поведінкову терапію. Львів: Свічадо, 2014. 420 с.
4. Горностай П.П. Синтез трансактного аналізу та психодрами як ефективна психотерапевтична практика. Наукові студії із соціальної та політичної психології. - Вип. 20(23). – К., 2008. – С. 45-53.
5. Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А, Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультування: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2015. 384 с.
6. Каліна Н. Ф. Психотерапія : підручник / Н. Ф. Каліна. Київ : Академвидав, 2010. 288с. (Серія «Альма-матер»).
7. Критерії діагностики і психотерапії розладів психіки та поведінки [Електронний ресурс] / Під ред. Б. В. Михайлова, С. І. Табачнікова, О. К. Напрєєнка, В. В. Домбровської // Новини української психіатрії. Харків, 2003. URL: <http://www.psychiatry.ua/books/criteria>.
8. Мельничук О. Б. Основи психоконсультування та психокорекції: навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія» та спеціалізацією «Соціально-психологічна реабілітація». Київ:

Каравела, 2015. 390 с.

9. Мушкевич М.І. Основи психотерапії: навч. посіб / М.І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М.І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
10. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях / Л.А. Опанасенко. Миколаїв : Іліон, 2019. – 134 с.
11. Основи позитивної психотерапії. Первинне інтерв'ю: Методичний посібник. / В.І. Карікаш, Н.А. Босовська, Ю.Є. Кравченко, С.О. Кириченко. Черкаси: Укр. ін-т позит. крос-культур. психотерапії і менеджменту, 2013. 64 с.
12. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультування : навч. посібник / В.Г. Панок, Я.В. Чаплак, Я.Ф. Андреева / за заг. ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 384 с.
13. Основи психотерапії / За редакцією Седих К. В., Фільц О. О. Київ : Академвидав, 2016. 192с.
14. Пеньковська Н., Шептицький Р. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії. Навчально-методичний посібник. Тернопіль, вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. 286 с.
15. Робоча програма вивчення освітньої компоненти «Основи психологічного консультування» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Розробники: І.М. Тичина, Ю.Ю. Дем'янчук. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2021. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/WorkProgram/353/rdfryf.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
16. Робоча програма вивчення освітньої компоненти «Основи психотерапії» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Розробник: О.М. Савиченко. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2022. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/WorkProgram/353/c9merkx6.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
17. Руководство по психодраме / Под редакцией М.Карп, П.Холмса и К.Б. Таувон / Пер. с англ. О.П. Прокоповой; под. ред.. П.П. Горностая. Київ, 2013. 344 с.
18. Стюарт Й., Джойнс В. Основи ТА: Транзакційний аналіз. Київ: ФАДА, ЛТД, 2002. 393с.
19. Чудава Н. В., Шулдик Г. О. Основи психологічного консультування: навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий, 2013. 352 с
20. Чудаєва Н.В., Шулдик Г.О. Психодрама. Курс лекцій: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і доповн. МОН України, Уманський держ.пед.у-тет імені Павла Тичини, Ф-тет соціальної та психологічної освіти, К-дра психології. Умань: Візаві. 2020. 158 с.
21. Diagnostic and statistical manual of mental disorders : DSM-5. 5th ed. p. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B-PggjsiGlEgQnRmZXJiX0pidmM/view>
22. Osnes R. E. Spot Reparenting // Transactional Analysis Bulletin, Volume: 4 issue: 3, page(s): 40-46. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/036215377400400308>

Додаткова література

1. Комплексний кваліфікаційний екзамен з психології та комплексний кваліфікаційний екзамен з галузевої психології: методичні рекомендації до підготовки / Уклад.: Н.Ф. Портницька, І.С. Загурська, К.П. Гавриловська, Ю.Ю. Дем'янчук, В.В. Кириченко, Т.М. Майстренко, О.М. Савиченко, Л.М. Фальковська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2021. 46 с. (протокол №13 від 25.06.2021 р.). URL: <http://eprints.zu.edu.ua/33018/>
2. Освітньо-професійна програма «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2019. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/StudyProgram/357/fg8teu.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
3. Програма атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Атестаційний екзамен з психології. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка. 2022. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/TeachingProgram/357/krowgbop.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Укладачі:

**ГАВРИЛОВСЬКА Ксенія Петрівна
ДЕМ'ЯНЧУК Юлія Юріївна
ЗАГУРСЬКА Інна Станіславівна
ПОРТНИЦЬКА Наталія Федорівна
ПИРОГ Ганна Володимирівна
САВИЧЕНКО Ольга Михайлівна
ФАЛЬКОВСЬКА Людмила Миколаївна**

**АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН З ПСИХОЛОГІЇ:
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ**